

Motion till riksdagen

1989/90:Kr263

av Ulla Orring m.fl. (fp)

Norrlandsoperan

Konstnärligt och kulturellt skapande är en viktig förutsättning för ett öppet demokratiskt samhälle. Ett fritt och vitalt kulturliv är en nödvändighet för att ge stimulans till alla människor. För att bli delaktiga i kulturlivet förutsätts att tillgängligheten skall vara någorlunda jämnt spridd över hela landet.

Norrlandsoperan har visat sig vara en sådan institution, som skapat efterfrågan av musik och kultur hos människorna i norr och som inbjudit till rika kulturella musikupplevelser – en opera för folket.

Vi anser att Norrlandsoperan är en unik institution i ett svenskt och norrländskt kulturliv. Men för dess fortsatta existens med krav på en kvalitativt stark produktion måste de ekonomiska förutsättningarna förstärkas.

Norrlandsoperan har allt sedan starten varit en angelägenhet för hela Norrland och inte enbart för Västerbotten. Således har operan under senare delen av 1970-talet och fram till mitten av 1980-talet bedrivit en omfattande turnéverksamhet från Gävle i söder till Kiruna i norr. Under 1990-talet planerar stiftelsen att utveckla turnéverksamheten i Norrland fortfarande med höga kvalitetskrav. Planer finns för att utveckla ett långsiktigt samarbete med ett antal städer med respektive landsting med årliga operaveckor/festivaler och med breda ungdomssatsningar.

Norrlandsoperan skall alltså vara Norrlands opera.

Konstnärligt har Norrlandsoperan alltid legat på en hög nivå. Såväl kritiker som publik har uppskattat produktionerna och jämförelser med de stora institutionerna i övriga Sverige har ofta varit till Norrlandsoperans fördel.

Utvecklingen av operan har emellertid komplicerats vid genomförandet av regionaliseringen av musiklivet i Sverige den 1 januari 1988. Då överfördes regionmusiken och Rikskonserter från staten till den nybildade Stiftelsen Västerbottensmusiken, där också Norrlandsoperan ingick. Avtalet mellan Landstingsförbundet och statens förhandlingsnämnd har visat sig vara mycket ogynnsamt och innebär årliga underskott på flera miljoner kronor. Trots extra lån från huvudmännen innebär situationen att utrymmet för operaverksamheten minskade starkt.

Vid sidan om det statliga bidraget för övertagandet av regionmusiken och länsmusiken erhåller stiftelsen f.n. 38 grundbidrag för operaverksamheten. Skillnaden mellan grundbidragets storlek och den faktiska lönekostnaden är idag 90-100 000, vilket innebär att stiftelsen (i likhet med andra teatrar)

måste använda en betydande del av de rörliga produktionsmedlen till löne- medel. Trots flera uppvaktningar hos regeringen, fråga till ansvarigt statsråd och övriga framställningar till statens kulturråd under de senaste åren har utbyggnaden av antalet grundbidrag till den förväntade nivån 50 bidrag ute- blivit. Arbetet på att utveckla en opera i Norrland har kommit på mellan- hand.

Norrlandsoperan är en turnerande ensemble med hela Norrland som ar- betsfält, dvs. halva Sveriges yta. För detta ändamål erhålls f.n. ett s.k. regio- nalt tilläggsbelopp om 250 000 kr per år. Samtidigt kostar en turnédag med en stor uppsättning ca 100 000 kr. per dag i resor, traktamenten och hotell. Kostnaden för turnéerna har därför främst bestridits av stiftelsens huvudmän (Västerbottens läns landsting och Umeå kommun) med bidrag från de lands- ting operan gästet. För 1989/90 erhöll operan ett extra statligt bidrag om ca 1 Mkr för att kunna genomföra en turné våren 1990 med Stenhammars "Gil- let på Solhaug".

För att täcka hela Norrland krävs att ensemblen ligger ute minst 6 veckor per år. Kostnaderna för detta skulle således bli ca 4,5 Mkr – vilket för närva- rande måste tas ur regionala spelintäkter och framför allt de rörliga produ- ktionskostnaderna. Konsekvensen har blivit att turnéverksamheten under andra hälften av 1980-talet har drastiskt minskat vilket i högsta grad strider mot statens kulturpolitiska mål om att sprida opera i Norrland.

Situationen har skapat stor ekonomisk press på stiftelsen och huvudmän- nen. Förutom det årliga anslaget som 1989/90 uppgick till 9,2 Mkr har huvud- männen beviljat ett lån om 6,6 Mkr under 1989 samt ett extra anslag om 3,0 Mkr. Detta skall jämföras med budgetåret 1987/88 då huvudmännens anslag uppgick till 6,9 Mkr.

Det är uppenbart att Norrlandsoperans ekonomiska problem måste lösas genom att staten ger vidgade ramar för verksamheten.

I folkpartiets partimotion om kulturpolitiken föreslås, utöver vad rege- ringen föreslagit, ytterligare 20 grundbelopp till de regionala musikteat- rarna. Det bör då finnas utrymme för att tilldela Norrlandsoperan en för- stärkning med 12 nya grundbelopp, dvs. ca 1,2 milj.kr. Därutöver föreslår vi ett till 3 milj.kr. utvidgat turnéstöd.

Hemställan

Med hänvisning till det anförda hemställs

1. att riksdagen för budgetåret 1990/91 till Bidrag till regionala och lokala teater-, dans- och musikinstitutioner (G 15) för Norrlandsope- ran anvisar medel till 12 grundbelopp utöver dem som utgår för inne- varande budgetår,

2. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna att Norr- landsoperan bör få ett turnéstöd i enlighet med vad i motionen an- förts.

Stockholm den 23 januari 1990

Ulla Orring (fp)

Sigge Godin (fp)

Britta Bjelle (fp)